

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κεφάλαιο 1	Εισαγωγικές Έννοιες	19
	1.1 Η Μεταβλητότητα	20
	1.2 Η Στατιστική Ανάλυση	20
	1.3 Η Στατιστική και οι Εφαρμοσμένες Επιστήμες	21
	1.4 Στατιστικός Πληθυσμός και Δείγμα	23
	1.5 Το... στατιστικό ψέμα	25
	1.6 Αριθμητική ή Στατιστική Εγγραμματοσύνη	26
	1.7 Για τη Στατιστική ως επάγγελμα	28
ΜΕΡΟΣ Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ	29
	Είδη Μεταβλητών	30
	Κλίμακα Μέτρησης	31
	Οι τεχνικές της Περιγραφικής στατιστικής ανάλογα με την κλίμακα μέτρησης	35
	Οι τελεστές Π και Σ	36
Κεφάλαιο 2	Πίνακες και Γραφικές Παραστάσεις	39
	2.1 Κατηγορικά Δεδομένα	40
	Διατακτικά Δεδομένα: Αθροιστικές συχνότητες και η Διάμεσος	43
	Η χρονική εξέλιξη ενός χαρακτηριστικού	45
	2.2 Διμεταβλητά Κατηγορικά Δεδομένα	47
	Πίνακας διπλής εισόδου	47
	Περιθώριες και Δεσμευμένες κατανομές	48
	Ανεξαρτησία ή σύνδεση	51
	Λανθάνουσα σύνδεση. Το παράδοξο του Simpson	52
	Προσοχή στα ποσοστά!	54
	2.3 Πίνακες και Γραφήματα για Αριθμητικά Δεδομένα.	
	Επαναλαμβανόμενες τιμές	57
	Η αθροιστική και η αφαιρετική κατανομή συχνοτήτων	61

	2.4	Ομαδοποίηση	62
		Κατανομή συχνοτήτων με ανοιχτές τις ακραίες τάξεις	66
	2.5	Το Ιστόγραμμα και το Πολύγωνο Συχνοτήτων	67
		Το Ιστόγραμμα μιας κατανομής με άνισα ταξικά διαστήματα	69
		Ιστόγραμμα και πολύγωνο συχνοτήτων που περικλείουν επιφάνεια ίση με τη μονάδα	71
		Ερμηνεύοντας το ιστόγραμμα	72
	2.6	Το Φυλλογράφημα	79
		Η πρακτική χρησιμότητα του Φυλλογραφήματος	84
Κεφάλαιο 3	Μέτρα Θέσης		87
	3.1	Γενικά	88
	3.2	Ο Αριθμητικός Μέσος	88
		Επαναλαμβανόμενες τιμές	89
		Ομαδοποιημένες παρατηρήσεις	90
		Ιδιότητες του αριθμητικού μέσου	91
		Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του αριθμητικού μέσου	92
		Ο αποκομμένος μέσος	93
	3.3	Ο Σταθμισμένος Μέσος	94
		Ο Σταθμισμένος μέσος ως αριθμητικός μέσος	95
		Μια εφαρμογή του σταθμισμένου μέσου στη δειγματοληψία	95
	3.4	Η Διάμεσος	96
		Προσδιορισμός της Διαμέσου από την κατανομή συχνοτήτων	97
		Ιδιότητες και Πλεονεκτήματα της Διαμέσου	100
	3.5	Η Επικρατούσα Τιμή	101
	3.6	Επιλογή του κατάλληλου μέτρου θέσης	101
		Εκτίμηση των παρατηρήσεων με ένα μέτρο θέσης	102
	3.7	Μέση σχετική μεταβολή. Ο Γεωμετρικός Μέσος	102
		Το μέσο επιτόκιο	104
		Προσοχή στα ποσοστά (Ξανά!)	106
Κεφάλαιο 4	Μέτρα Διασποράς		109
	4.1	Εισαγωγή	110
	4.2	Το Εύρος	110
		Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του εύρους ως μέτρου	

	διασποράς	111
4.3	Το Ενδοτεταρτημοριακό Εύρος	112
	Εκατοστημόρια	112
	Τεταρτημόρια	114
	Εντοτεταρτημοριακό Εύρος	115
	Σύνοψη 5 αριθμών	115
	Ακραίες τιμές	116
4.4	Το Θηκόγραμμα	116
4.5	Η Διακύμανση	122
	Εναλλακτικός τύπος για τον υπολογισμό της διακύμανσης	123
	Η Τυπική Απόκλιση	124
	Η διακύμανση και η τυπική απόκλιση από την κατανομή συχνοτήτων	125
	Ιδιότητες της διακύμανσης	126
	Πρακτική χρησιμότητα της διακύμανσης. Το διάστημα του Chebychev	127
	Τυποποιημένες ή z-τιμές	128
4.6	Σχετική Διασπορά	129
4.7	Αριθμητικά Μέτρα Λοξότητας	131
	Ο λογαριθμικός μετασχηματισμός	134
	Ερωτήσεις για την κατανόηση της Περιγραφικής Στατιστικής	135
	Ασκήσεις	137
Κεφάλαιο 5	Αριθμοδείκτες	155
5.1	Εισαγωγή	156
5.2	Απλοί Αριθμοδείκτες	156
5.3	Σύνθετοι Αριθμοδείκτες	158
	Αστάθμητοι Αριθμοδείκτες	158
	Σταθμισμένοι αριθμοδείκτες: Δείκτες τιμών	160
	Σταθμισμένοι αριθμοδείκτες: Δείκτες ποσοτήτων	162
	Ο ιδανικός αριθμοδείκτης του Fisher	163
5.4	Ειδικά Θέματα στην Κατάρτιση και Χρησιμοποίηση Αριθμοδεικτών	164
	Επιλογή των ειδών	164

	Επιλογή της περιόδου βάσης	165
	Σύνδεση δεικτών με διαφορετική περίοδο βάσης	165
	Αποπληθωρισμός χρονικών σειρών	167
	Ασκήσεις	168
ΜΕΡΟΣ Β	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΙΘΑΝΟΘΕΩΡΙΑΣ	171
Κεφάλαιο 6	Βασικές Έννοιες	173
	6.1 Η Έννοια του Τυχαίου Πειράματος	174
	6.2 Δειγματικός Χώρος. Ενδεχόμενα	175
	6.3 Πράξεις με Ενδεχόμενα	176
	Πράξεις ενδεχομένων με Βέννια διαγράμματα	177
	6.4 Η Πιθανότητα	180
	Η Κλασική Πιθανότητα	181
	Η Πιθανότητα ως όριο σχετικής συχνότητας	183
	Η Υποκειμενική Πιθανότητα	186
	6.5 Χρήσιμοι κανόνες για τον υπολογισμό των πιθανοτήτων	186
	6.6 Αρχές Απαρίθμησης	190
	Ασκήσεις	193
Κεφάλαιο 7	Δεσμευμένη Πιθανότητα. Στοχαστική Ανεξαρτησία. Το Θεώρημα του Bayes	189
	7.1 Η Έννοια της Δεσμευμένης Πιθανότητας	198
	7.2 Υπολογισμός της Δεσμευμένης Πιθανότητας	198
	Το θεώρημα του πολλαπλασιασμού για την υπό συνθήκη πιθανότητα	201
	7.3 Στοχαστική Ανεξαρτησία	203
	Γενέθλια	207
	Ασυμβίβαστα και ανεξάρτητα ενδεχόμενα	209
	7.4 Δένδρα Πιθανότητας	211
	Πίνακες Διπλής Εισόδου	213

7.5	Οι Πιθανότητες στην Απλή Τυχαία Δειγματοληψία από Πεπερασμένο Πληθυσμό	216
7.6	Περιθώρια ή Ολική Πιθανότητα	221
	Η Τεχνική της Τυχαιοποιημένης Απάντησης	223
	Περιθώριες Πιθανότητες σε συνθήκες στατιστικής ανεξαρτησίας	224
7.7	Το Θεώρημα του Bayes	225
	Το Θεώρημα του Bayes στη διάγνωση μιας ασθένειας	230
	Ασκήσεις	232
Κεφάλαιο 8	Τυχαίες Μεταβλητές και Κατανομές Πιθανοτήτων	241
8.1	Η Έννοια της Τυχαίας Μεταβλητής	242
8.2	Η Κατανομή Πιθανοτήτων μιας Διακριτής Τυχαίας Μεταβλητής	243
	Αθροιστική συνάρτηση πιθανότητας	245
8.3	Η Κατανομή Πιθανοτήτων μιας Συνεχούς Τυχαίας Μεταβλητής	246
8.4	Μέτρα Θέσης και Διασποράς μιας Κατανομής Πιθανοτήτων	248
	Μέση ή Αναμενόμενη Τιμή	248
	Η Μέση τιμή συνάρτησης μιας τυχαίας μεταβλητής	250
	Τα Εκατοστημόρια και η Διάμεσος	251
	Η Επικρατούσα ή Τυπική Τιμή	252
	Η Διακύμανση και η Τυπική Απόκλιση	253
8.5	Η Μέση Τιμή και η Τυπική Απόκλιση στην Αξιολόγηση Αβέβαιων Διαδικασιών	256
8.6	Ανισότητες για τις Κατανομές Πιθανοτήτων	259
	Παράρτημα	261
	Εκτίμηση της Κατανομής Πιθανοτήτων	261
	Διακριτή Τυχαία Μεταβλητή	261
	Συνεχής Τυχαία Μεταβλητή	262
	Εκτίμηση της Μέσης Τιμής	264
	Εκτίμηση της Διακύμανσης	265
	Ασκήσεις	266

Κεφάλαιο 9	Διακριτές Κατανομές Πιθανοτήτων	271
9.1	Εισαγωγή	272
9.2	Η Διακριτή Ομοιόμορφη Κατανομή	273
9.3	Η Κατανομή Bernoulli	275
9.4	Η Δυωνυμική Κατανομή	276
	Μέση Τιμή και Διακύμανση της Δυωνυμικής Κατανομής	279
	Η αναλογία των επιτυχιών στο δείγμα	281
	Η δυωνυμική κατανομή στην πράξη	282
	Δειγματοληψία αποδοχής	282
9.5	Η Γεωμετρική Κατανομή	283
9.6	Η Αρνητική Δυωνυμική ή Κατανομή Pascal	286
9.7	Η Υπεργεωμετρική Κατανομή	288
9.8	Κατανομή Poisson	292
	Η Κατανομή Poisson ως προσέγγιση της Δυωνυμικής Κατανομής	296
	Ασκήσεις	298
Κεφάλαιο 10	Συνεχείς Κατανομές Πιθανοτήτων	305
10.1	Η Συνεχής Ομοιόμορφη Κατανομή	306
	Μέση τιμή και διακύμανση της ομοιόμορφης κατανομής	307
	Εφαρμογές της ομοιόμορφης κατανομής	309
10.2	Η Εκθετική Κατανομή	310
	Μέση Τιμή και Διακύμανση της Εκθετικής Κατανομής	313
10.3	Η Κανονική Κατανομή	314
	Η κανονική συνάρτηση πυκνότητας πιθανότητας	315
	Η κανονική καμπύλη	316
	Η Τυπική Κανονική Κατανομή	318
10.4	Η κανονικότητα στην πράξη	325
	Το κανονικό γράφημα Q-Q	326
10.5	Κεντρικό Οριακό Θεώρημα	329
10.6	Η Κανονική Κατανομή ως Προσέγγιση της Δυωνυμικής	336

	10.7	Η Κανονική Κατανομή ως Προσέγγιση της Κατανομής Poisson	342
		Ασκήσεις	344
Κεφάλαιο 11		Απλή Τυχαία Δειγματοληψία. Κατανομές Δειγματοληψίας	353
	11.1	Απαγωγική και Επαγωγική Συμπερασματολογία	354
	11.2	Ένας γενικός ορισμός του Τυχαίου Δείγματος	354
	11.3	Παράμετροι – Στατιστικές	357
	11.4	Κατανομή Δειγματοληψίας του Μέσου Ο συντελεστής πεπερασμένου πληθυσμού	359 365
	11.5	Κατανομή Δειγματοληψίας της Διακύμανσης Η κατανομή χ^2 -τετράγωνο	356 367
	11.6	Κατανομή Δειγματοληψίας του Μέσου όταν η Διακύμανση Πληθυσμού είναι Άγνωστη Η κατανομή t-student	373 374
	11.7	Κατανομή Δειγματοληψίας της Αναλογίας	376
	11.8	Κατανομή Δειγματοληψίας του Αθροίσματος και της Διαφοράς δύο Μέσων: Ανεξάρτητα Δείγματα	381
	11.9	Κατανομή Δειγματοληψίας της Διαφοράς δύο Δειγματικών Μέσων. Ζευγαρωτές παρατηρήσεις	383
	11.10	Κατανομή Δειγματοληψίας της Αναλογίας δύο Διακυμάνσεων Η κατανομή F	385 385
	11.11	Κατανομή Δειγματοληψίας της Διαφοράς δύο Αναλογιών	387
	11.12	Η έννοια των Βαθμών Ελευθερίας	389
		Ασκήσεις	391

ΜΕΡΟΣ Γ	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	397
Κεφάλαιο 12	Εκτιμητική	399
12.1	Εκτιμήτρια Συνάρτηση και Σημειακή Εκτίμηση Επιθυμητές Ιδιότητες μιας Εκτιμήτριας	400 401
12.2	Το Διάστημα Εμπιστοσύνης	406
12.3	Διάστημα Εμπιστοσύνης για τη Μέση Τιμή Κατανομή πληθυσμού κανονική με διακύμανση σ^2 γνωστή Κατανομή πληθυσμού κανονική με διακύμανση άγνωστη Μη κανονική κατανομή πληθυσμού. Μεγάλα δείγματα Μη κανονική κατανομή πληθυσμού. Μικρά δείγματα	406 407 410 413 415
12.4	Διάστημα Εμπιστοσύνης για την Αναλογία	418
12.5	Διάστημα Εμπιστοσύνης για τη Διακύμανση ενός Κανονικού Πληθυσμού	420
12.6	Η Ακρίβεια του Διαστήματος Εμπιστοσύνης Επιλογή του επιπέδου εμπιστοσύνης Επιλογή του μεγέθους του δείγματος Γενικές παρατηρήσεις στην επιλογή του μεγέθους του δείγματος	421 422 422 426
	Ασκήσεις	427
Κεφάλαιο 13	Έλεγχος των Στατιστικών Υποθέσεων	433
13.1	Η Στατιστική Υπόθεση	434
13.2	Διαδικασία Ελέγχου μιας Στατιστικής Υπόθεσης Σφάλμα τύπου I και σφάλμα τύπου II Μονόπλευρος και Δίπλευρος Έλεγχος	435 438 439
13.3	Έλεγχος για τη Μέση Τιμή Κατανομή πληθυσμού κανονική με διακύμανση σ^2 γνωστή Κατανομή πληθυσμού κανονική με διακύμανση άγνωστη Κατανομή πληθυσμού μη κανονική. Μεγάλα δείγματα	441 441 448 452
13.4	Η Πιθανότητα Σφάλματος Τύπου II στον Έλεγχο της Μέσης Τιμής	454

13.5	Έλεγχος για τη Διακύμανση	466
13.6	Έλεγχος της Διαφοράς δύο Μέσων. Ανεξάρτητα Δείγματα Άγνωστες διακυμάνσεις πληθυσμού. Μεγάλα δείγματα Άγνωστες διακυμάνσεις πληθυσμού. Μικρά δείγματα	471 473 475
13.7	Έλεγχος της Διαφοράς δύο Μέσων. Ζευγαρωτές Παρατηρήσεις	478
13.8	Έλεγχος της Ισότητας δύο Διακυμάνσεων	480
13.9	Έλεγχος για την Αναλογία Μεγάλο δείγμα Πιθανότητα σφάλματος τύπου II Μικρό δείγμα	483 483 486 491
13.10	Έλεγχος της Διαφοράς δύο Αναλογιών	494
13.11	Ο Δίπλευρος Έλεγχος των Παραμετρικών Υποθέσεων και το Διάστημα Εμπιστοσύνης	496
	Ασκήσεις	498
Κεφάλαιο 14	Έλεγχος των Στατιστικών Υποθέσεων II. Μη Παραμετρικοί Έλεγχοι	509
14.1	Εισαγωγή	510
14.2	Έλεγχος Καλής Προσαρμογής με το κριτήριο χ^2 Ο έλεγχος χ^2 όταν ορισμένοι παράμετροι είναι άγνωστοι	511 515
14.3	Έλεγχος Καλής Προσαρμογής με το κριτήριο Kolmogorov-Smyrnov	519
14.4	Έλεγχος για τη Διάμεσο. Το Προσημικό Κριτήριο	521
14.5	Έλεγχοι για τη Διαφορά της Θέσης δύο Κατανομών Πληθυσμού Ο έλεγχος με το προσημικό κριτήριο Ο έλεγχος με το κριτήριο Wilcoxon Έλεγχος με το κριτήριο Mann-Whitney	524 525 529 535
14.6	Έλεγχος Ομοιογένειας δύο Δειγμάτων. Κριτήριο Kolmogorov-Smyrnov	545

	14.7	Έλεγχος της Τυχαιότητας του Δείγματος. Το Κριτήριο των Ροών Ροές πάνω και κάτω από τη διάμεσο	546 550
		Ασκήσεις	553
ΜΕΡΟΣ Δ		ΔΙΜΕΤΑΒΛΗΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ-ΣΧΕΣΕΙΣ	567
Κεφάλαιο 15		Κατηγορικά Διμεταβλητά Δεδομένα	569
	15.1	Ο Έλεγχος Ανεξαρτησίας χ^2	570
	15.2	Μέτρηση της Συνάφειας δύο ποιοτικών μεταβλητών	576
		Ασκήσεις	580
Κεφάλαιο 16		Αριθμητικά Διμεταβλητά Δεδομένα: Συσχέτιση	587
	16.1	Το Διάγραμμα Διασποράς Ερμηνεύοντας το Διάγραμμα Διασποράς	588 588
	16.2	Η Συνδιακύμανση	591
	16.3	Ο Συντελεστής Συσχέτισης Έλεγχος σημαντικότητας του συντελεστή συσχέτισης Ο συντελεστής συσχέτισης ως μέτρο γραμμικής σύνδεσης Συσχέτιση και αιτιότητα Συσχέτιση και ακραίες τιμές Συσχέτιση και διατακτικά δεδομένα	596 598 600 603 605 607
	16.4	Ο Συντελεστής Συσχέτισης κατά Τάξεις Έλεγχος σημαντικότητας του r_s	609 611
		Ασκήσεις	615

ΜΕΡΟΣ Ε	ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ	619
Κεφάλαιο 17	Η Τυχαία Δειγματοληψία στην Πράξη	621
17.1	Το Αντιπροσωπευτικό Δείγμα	622
17.2	Η Επιλογή του Τυχαίου Δείγματος	623
	Πληθυσμός Απαριθμήσιμος. Το Δειγματικό Πλαίσιο	624
	Το Τυχαίο Δείγμα από Πληθυσμό Θεωρητικό	626
17.3	Συστηματικό ή Σφάλμα Μεροληψίας	628
17.4	Άλλα Είδη Δειγματοληψίας	631
	Συστηματική Δειγματοληψία	631
	Στρωματοποιημένη Δειγματοληψία	632
17.5	Μη τυχαία Δειγματοληψία	633
17.6	Η Δημοσκόπηση. Το Ερωτηματολόγιο	635
17.7	Μελέτη παρατήρησης ή Σχεδιασμένο Πείραμα	639
	Ασκήσεις	641
	ΟΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ	643
	Ασκήσεις Περιγραφικής Στατιστικής	643
	Ασκήσεις κεφαλαίου 5	656
	Ασκήσεις κεφαλαίου 6	659
	Ασκήσεις κεφαλαίου 7	662
	Ασκήσεις κεφαλαίου 8	670
	Ασκήσεις κεφαλαίου 9	673
	Ασκήσεις κεφαλαίου 10	679
	Ασκήσεις κεφαλαίου 11	691
	Ασκήσεις κεφαλαίου 12	700
	Ασκήσεις κεφαλαίου 13	706
	Ασκήσεις κεφαλαίου 14	722

Περιεχόμενα

Ασκήσεις κεφαλαίου 15	731
Ασκήσεις κεφαλαίου 16	734

ΠΙΝΑΚΕΣ	737
----------------	-----

Βιβλιογραφία	779
--------------	-----